

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Velik shod zaupnikov

sklicuje S. K. Z.

na nedeljo, dne 30. oktobra 1910.

Shod se vrši ob 3. uri popoldne v dvorani

Kat. delavskega društva v Mariboru

Flössergasse 4.

Na dnevnem redu so poročila in razgovori o političnih razmerah spodnještajerskih Slovencev. — Vstop imajo samo oni, ki se lahko izkažejo z vabilom. — Če kdo pomotoma ni dobil vabila, naj se takoj obrne na S. K. Z. v Mariboru. — Vsi udeleženci se lahko z večernimi vlaki odpeljejo domov.

Prestolonaslednik in njegova politika.

Vplivni angleški list „Daily Chronicle“ priobčuje interview nekega angleškega parlamentarca z visokim avstrijskim državnikom. Interview se peča s politiko prestolonaslednika Franca Ferdinanda ter ga radi zanimivosti priobčujemo.

Prvo vprašanje angleškega diplomata je bilo: Kak vtis je napravila v Avstriji misija lorda Rosebery?

Odgovor: Zagotavljam vas, da je bil vtis po neprijetnih dogodiljih ob času aneksije najprijetnejši in zelo globok. Svečana potrditev odkritosrčnega prijateljstva med Avstrijo in Angleško je bila izraz realne in nujne potrebe in sivolasi monarh je izrekel misel milijonov, ko je zatrdil, da je dobrobit Angleške in njene dinastije želja njegova in njegovega ljudstva.

Vprašanje: Odkritosrčna prijateljska čustva vladarjeva so na Angleškem znana, vprašanje pa je, če jih goji tudi prestolonaslednik?

Odgovor: Nadvojvoda Franc Ferdinand je ravno tako prepričan zagovornik prijateljskih zvez z Anglijo kakor njegov stric-cesar. Udeležil se je pogreba kralja Edvarda samo ker je gojil srčno željo biti priča žalostnih dni angleškega ljudstva. Zelo je obžaloval, ker radi nujnih opravkov ni mogel ostati dalje časa na Angleškem, toda s prepričanjem, ki ga

je nesel na Angleško, se je tudi vrnil: resnične simpatije do Angleškega in njegovega velikodušnega prebivalstva. Prestolonaslednik je skozi in skozi mož. Ima jeklen značaj, njegova politična koncepcija pa je osnovati ob Donavi močno, trdno združeno monarhijo, temelječo na blagostanju številnih in različnih narodov, ki jih bo vladal. On je dosegel v Avstriji splošno volilno pravico in jo zahteva vedno in vedno tudi za Ogrsko, ker je mnenja, da samo razširjenje kulture in gospodarskega napredka tvori lahko podlago za narodnostni sporazum in nudi ob enem močno obrambno sredstvo. On je bil nasprotnik ogrske koalicije Kossuth-Apponyi-Wekerle, ker je hotela po ovinkih z izrabljanjem narodnih „šlagerjev“ upostaviti oligarhično politiko nasproti demokratični in on je sedanjemu ogrskemu ministrskemu predsedniku Khuenu nenaklonjen, ker se je vdinjal tej oligarhični politiki.

Prestolonaslednikova politika mora biti Angležem simpatična, ker je demokratična. Prestolonaslednik je zvest zaveznik Nemčije in bo tudi ostal. Časi pa, ko je bila Avstro-Ogrska samo igrača drugih, so minuli. Sprememba oseb na „Ballplatzu“ je izvirala iz prestolonaslednikove inicijative in grof Aehrenthal, ki je prišel po njegovem vplivu na svoje mesto, ni mož, ki bi imel krotke lastnosti pasivnega diplomata. Odkar je grof Aehrenthal zunanji minister, si je priborila Avstrija vedno bolj vodilno besedo na bližnjem vshodu.

Vprašanje: Ali se ne bo spremenila politika Avstro-Ogrske, ki si je priborila na ta način impunujočo moč in samozavest, prej ali slej v politiko ekspanzije na bližnji vshod?

Odgovor: Prestolonaslednikova politika ni, kakor sem že prej označil, politika pasivne neodločnosti. Njo označuje krepka volja in sila vdejstvovanja. Ta politika je „imperialna“ in si hoče pridobiti novih potov za gospodarski razvoj monarhije. Želja po Solunu izvira iz gospodarskih stremljenj, iz stremljenja po kulturi, ki gradi in ne razdira ter more prinesiti vsem prizadetim strankam samo blagoslov napredka. V tem ne leži nikakoli animoznost napram Srbiji.

Moč na znotraj, ki se naj doseže z oprostitvijo ogrskih kmetov izpod oligarhičnega jarma prejšnjih in sedanje vlade ter z vdejstvovanjem demokratičnih načel, ki prevevajo vso monarhijo, moč na zunaj, ki temelji na notranji moči, to je politika bodočega vladarja avstro-ogrške monarhije.

ložili v kot, ko bodo videli same verze. Ako konečno se omenimo, da nam Koželjeve ilustracije ne ugajajo preveč, ker pogrešamo v njih prisrčnost, in se nam zdi tudi narodni kolorit slabo zadet, smo storili svojo publicistično dolžnost.

„Sveta spoved“, spisal p. Fruktuosus Hockenmayer, za družbo sv. Mohorja priredil msgr. Valentin Podgorc. „Sveta spoved“ bo gotovo zelo ugajala vsem onim, ki si žele med publikacijami družbe sv. Mohorja vedno kak molitvenik. Že ime znanega p. Hockenmayerja nam mora zadostovati, da smo uverjeni, da imamo pred sabo nekaj res lepega. Če pa knjigo le nekoliko prelistamo, moramo biti zadovoljni. Hitro vidimo, da nimamo pred sabo molitvenika z že tolikokrat in tolikokrat priobčenimi molitvami, ampak nekaj povsem novega: razmišljenja o spovedi, božjih zapovedih in predpripravah, ter nekatere molitve, ki so s spovedjo v nujni zvezi, pa v zelo malem obsegu. Gotovo, zelo pripravna, spovedna knjiga.

Skica k zgodovinskemu razvoju ženskega vprašanja.

„Ženska emancipacija“ ima danes za ušesa mnogih nevšečen zvok. Ni treba biti človeku konzervativnemu — resen življenjski nazor zadošča, da se človek ob ti besedi strese kakor ob rezkem vetru in se tesneje zavije v svoj havelok. Temu so kriva tista grla v javnosti, ki kriče. Vsako idejno gibanje odseva v javnosti iz dveh zrcal: iz resničnega in iz potvarjajočega. Pa da ne zamenjaš te diferenciacije z diferenciacijo med znanostjo in žurnalistiko. Tudi žurnal lahko prinese resno stvar z resnostjo, kakršna ji gre, in tudi znanstvena knjiga preobrazi resnico v karikaturu. A z dejstvom, da je žurnal poglaviti razkričač stvari, ki se ne sme razkričati, da ne postane smešna in zoperna, moramo računati tudi

Vprašanje: Ali mislite, da je že zginila nevolja vplivnih krogov, ki je nastala vsled zadržanja angleške vlade ob času aneksije?

Odgovor: Rekel sem že, da je napravila misija lorda Rosebery izboren vtis. Razun tega pri nas ni vladala nikoli kaka prava nevolja napram Angliji, ampak vedno le čustvo, da se vrše stvari iz neumevanja.

Vedeli smo, da je bil neki naš stoletni prijatelj z nami neprijazen, ker je bil prijatelj njegovega prijatelja hud. Razumemo, če se največje svetovno hotelsko podjetje, Francija, ki podpira Rusijo z denarjem, da bi ji dopadla, prepira z onim, ki ji ni ničesar storil. Da se je pa Anglija pri aneksiji najbolj izpostavila, je bilo nam toliko bolj neumevno, ker je vendar tudi v njenem interesu, če se Balkan razvija. Ako je Angleška v trdnem prijateljstvu z Avstro-Ogrsko, potem tudi lahko razvija svojo gospodarsko moč in civilizatorični vpliv na bližnjem vshodu. Avstro-ogrski politiki bi to gotovo z veseljem pozdravili, ker bi se s tem ustvarilo protiutežje napram delovanju od strani, ki ni ravno zelo prijazna.

Konsolidiranje Balkana ni samo v interesu Avstrije, ampak tudi Anglije, zato se prestolonaslednik ne čuti samo za njenega prijatelja, ampak tudi dela kot tak. Anglija stori najbolje, ako vrača simpatije, ki jih goji bodoči vladar Avstrije do nje. Akoravno lahko vsak trenutek pričakujemo oficielni dementi teh zanimivih izjav, smo jih vendar priobčili, ker dobro ilustrirajo nekatere dogodke v naši zunanji politiki.

Neprestano na delu.

Zopet je za nami nedelja in zopet moramo znamenovati živahen razvoj naših organizacij. Poročila, ki so nam došla o večerajšnjih prireditvah, nam jasno govore, da si zna naša organizacija priboriti tal tudi med najzapuščenejšimi kraji.

Kamnica.

Včeraj dne 23. oktobra se je vršil pri gospodu Kristoviču na Razpoki shod Slovenske kmečke zveze. Predsedoval je zborovanju Ign. Neuvirt.

Odbornik S. K. Z. Ž e b o t iz Maribora je zbranim v poljudni besedi razložil vzroke in vspehe obstrukcije naših poslancev v deželni zbornici. Ko je govornik našteval celo vrsto krivic, ki se gode nam štajerskim Slovincem, in je na drobno opisal boje na

danes, to je v času velikih priprav na temeljite častniške reforme in puncto: znanost, literatura, umetnost.

Žensko gibanje (emancipacija pomeni samo končni štadij tega gibanja, ki pa je še ideal) je trezno in resno gibanje, ki ima svoje izvore v srcu in glavi. Krivični so glasovi, ki privpijajo to kulturno stremljenje prevladati intelekta in tehnike čez duševne, etične in socialne vrednote v našem času in zopet so krivični tisti glasovi, ki se rogajo temu kulturnemu toku kot izroduku ženske eksaltiranosti. Obojni glasniki so krivi preroki, ki segajo v fond bodočnosti tako „globoko“ ali zato, ker morajo polniti podlistek svojega dnevnika, ali zato, ker jim je daleč od mamona za efemerni učinek v določenem krogu prijateljev in prijateljic. Treba premotriti zgodovinski razvoj ženskega vprašanja od one dobe, v kateri je Giseh izklesal sfingo v pol ženski pol živalski podobi, do tega trenutka, v katerem nemško ženstvo bojuje ljut boj za volilno pravico. In v hipu se nam bo zasvetila misel, da je to gibanje „moderno“ v slabem pomenu te besede le zato, ker se je v stoletju otroka slučajno pojavilo z večjo silo, dočim ima svoje pramoči, takorekoč gonilna kolesa v davnini. Ni tako enostaven stroj, ki proža danes formulo za formulo za zakon, materinstvo, ženski poklic, sistem za sistem nove socialne na podlagi ženske enakopravnosti in enakoveljavnosti z možem. Ni tako enostaven, kot se zdi človeku z „neomajanim, razvojno dovršenim in natanko zaokroženim“ prepričanjem.

Zanimivo je n. pr., da so Grki predstavljali žensko le kot boginjo, moža pa kot človeka, torej roko borbca, metača diskosov in sabljača. Pojem žene sega v mit: njena lepota je dar bogov, ki sladijo človeku življenje, skrivnost njene duše je skrivnost nimf in driad, ki pluskajo v valih in brste v drevju,

PODLISTEK.

Knjige družbe sv. Mohorja.

(Dalje prihodnjite.)

„Slovenske legende“, zbral Anton Medved, ilustriral Anton Koželj. Knjiga bo marsikomu dobro došla. Mnogo lepega najde človek v njej. Vsa globoka vernost in živahna domišljija našega ljudstva diha iz nje. Sicer najdemo pod večinoma vsako legendo ime kakega bolj ali manj znanega slovenskega literata, a pomisliti moramo, da so „legende pravzaprav vse narodne, to se reče, huki posameznik“ si je že vsebino te ali one sam izmislil, a njegovo ime se je sčasoma pozabilo, pripoved je šla od ust do ust, dokler je kdo ni zapisal v vezani ali nevezani besedi, kakor pravi zbiratelj v svojem predgovoru in zato lahko mirne duše trdimo, da so zbrane legende pravo narodno blago, odsev ljudske duše. Nismo toliko strokovnjaki, da bi lahko navedli legende, ki jih je mogoče pokojni Medved prezrl in mu bona fide zapupamo, ko piše v predgovoru: „Mislim da sem zbral domala vse legende v umetno vezani besedi, kar jih je doslej prinesla slovenska knjiga.“ Akoravno pa zbirka ni zelo obširna, je vendar radi svoje raznovrstnosti sujetov zelo mikavna in priča o prožnosti duha našega ljudstva, ki si mnog zunanji dogodiljaj po svoje originalno raztolmači. Ker je zbirka izšla kot književni dar družbe sv. Mohorja, se nam zdi skoro žal, da se ni sprejelo tudi nekoliko, vsaj najlepših legend v prozi. Pozabiti ne smemo, da je čitanje in umevanje verzov veliko napornejše, kakor pa prebiranje spisov v nevezani besedi, zato se nekoliko bojimo, da knjiga med pretežno večino družbenih udov ne bo zbudila onega zanimanja, kakor ga zasluži. Posebno starejši ljudje jo bodo večinoma po-

Prodaj glasovir še celo dobro ohranjen, izdelan je bil l. 1767 pri Nikolaju Müller v Celovcu. Cena 80 K. Jos. Gajšek, Poljčane. 161-2

Priden mladenič, poštenih starišev, ki je olikan in z dobrim šol. spričevali, želi vstopiti v službo za strežnika ali pa slugo v kakem zavodu ali drugod. — Naslov poveljstva lista. 162 2

Dva učenca iz dobre hiše sprejme v uk krojaški mojster Maks Zabukošek v Celju, Krožna cesta. Prednost imajo tisti, ki so se že nekaj časa učili krojaške obrti.

Vage
za vagon, voze (mostne), centimaine, škalove, decimalne, za živino, tablicove in vsake druge vrste za gospodarske in obrtniške namene izdeluje ter priporoča po nizkih cenah
Jos. Kaláb,
tovarna za vage,
Brno, Zidenice Moravsko.
80 slovanska obrt.

Somišljeniki! Zahtevajte po gostilnah naš list!
Restavracija
Narodni dom
v Mariboru.
Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.
Pivo iz budjeviške češke pivovarne.
Po letu udebnost kegljišče. Vrtni paviljon Sobe za tujce.
Za obilni obisk se priporoča 37
Lojzika Leon.

Koncert v Mariboru
„Glasbeno društvo“ v Mariboru priredi s pomožnim orkestrom, dne 6. novembra 1910 ob 8. uri zvečer, po popoldanski predstavi, v veliki dvorani Narodnega doma
ljudski koncert
:: :: pri pogrojenih mizah. :: ::
Obiskovalcem z mesta in dežele se nudi s tem izredni užitek. 163

Uradne = zavitke
priporoča
Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Štampilje
iz kavčuka se dobijo v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Nagrobne vence

v vsakovrstnih izpeljavah, trake z napisi, in sveče za pogrebe priporoča:

Goričar & Leskovšek, Celje

trgovina s pisarniški potrebščinami itd.

Na debelo in drobno!

220

Na debelo in drobno!

Slovenska trgovina

J. N. Šoštarič, Maribor

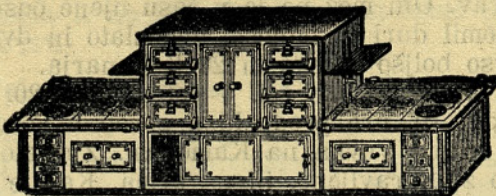
samo Glavni trg št. 9

priporoča p. n. občinstvu svojo veliko zalogo svakovrstnega najnovejšega in najmodnejšega blaga iz samo prvih in najboljših tovarn.

z modnim in manufakturnim blagom ter krojaškimi potrebščinami - - -

Postrežba točna in stroga solidna. :: ::

Tovarna za peči H. KOLOSEUS
Wels, Gorjuje Avstrijsko.

Izvrstne in v vsakem oziru nedosegljive peči iz železa, emaila, porcelana, majolike za gospodarstvo, hotele, restavracije itd. — Naprave za kuhinjo s soparom, s plinom in peči na plin. Dobe se v vsaki trgovini, kjer ne, se pošljejo takoj. Zahtevajo se naj „Originalni Koloseus-štedilniki in manj vredni izdelki naj se vračajo. Ceniki zastoj.

Nihče več ne godrná
Čez slabosti in težave,
Ako

spozná,
Ki drži želodce zdrave!

Najboljše krepčilo želodca,
potrebno v vsaki skrbni hiši!

Ljudska kakovost liter K 2.40.

Kabinetna kakovost „ „ 4.80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

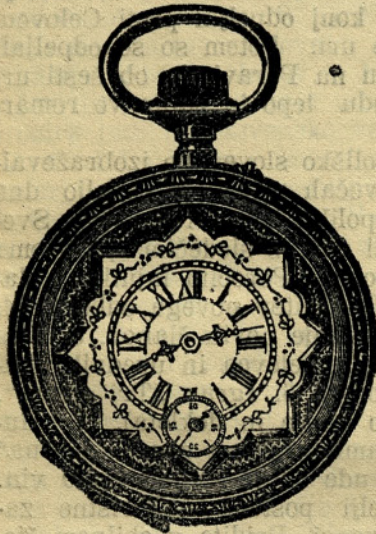
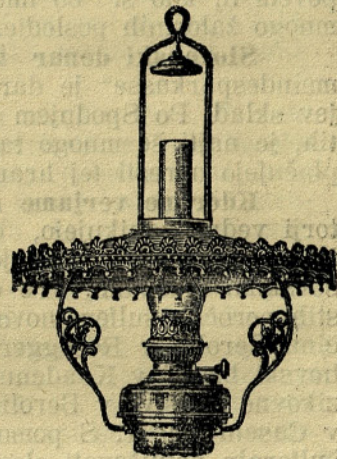
Edina štaj. narodna steklarska trgovina
na debelo in na drobno

Franc Strupi : Celje
Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za podobe.

Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in priv. stavbah.

..... Najsolidnejša in točna postrežba.

Svoji k svojim!
Urar, očalar in zlatar

Franjo Bureš

Maribor
Tegethofova cesta 39

perd kolodvorem, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur i. t. d. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn. Priznane najboljše igle za gramofone. Popravila se točno in hitro izvršujejo.

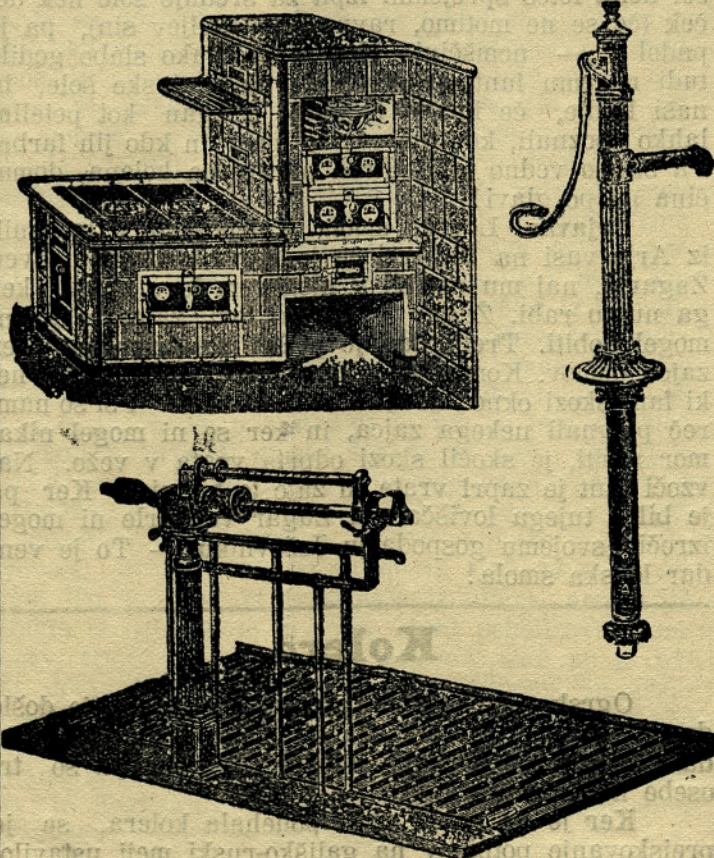
NASIM GOSPODINJAM

priporočujemo priznane najboljši pridatek za kavo „ZAGREBSKI pravi FRANCK“ s kavnim mlinčkom, kot izvrstni domači izdelek. 52

Škodovati

Vam ne more ako pišete tako po nove vzorce od ženskega ali moškega blaga, katere razpošilja proti vrtni franko narodna veletrgovska hiša

R. Stermecki, Celje.

Stavbeni in umetni ključavničar, oblast. koncesionirani vodovodni instalater
Ivan Rebek, Celje
Poljska ulica št. 14.

Se priporoča zadrugam, občinam, korporacijam in zasebnikom za cenjena naročila, namreč za navadne, kakor tudi umetno izdelane železne ograje, kakor tudi vrata, bodisi za vrte, dvorišča, cerkve, grobove itd., štedilna ognjišča vseh sistemov za zasebnike, gostilne ali zavode. Prevzamem napeljavo vodovodov iz studencev, vodnjakov s hidraličnimi vidri. Izdelujem vsake vrste tehtnice, tudi premostne (Brückenwagen), prevzamem iste kakor tudi uteže v popravilo. Napeljujem strelovode ter prevzamem sploh vsa v mojo stroko spadajoča dela in izvršujem ista točno in solidno, vse po zmernih cenah.